

Trakeostomi - patienthåndbog

Til patienter og pårørende

Velkommen til Øre, Næse og Halskirurgisk Afdeling, Esbjerg og Grinsted Sygehus



Trakeostomi - patienthåndbog

Trakeostomi

- At være trakeostomeret vil sige, at du får indsat et rør (en trakealkanyle) fra forsiden af halsen ind i luftrøret.
- Der kan være flere årsager til, at man er trakeostomeret. Den primære årsag er at sikre dig frie luftveje.
- Det er meget forskelligt, hvor længe man har behov for at anvende trakealkanyle. Nogle skal anvende kanylen permanent.

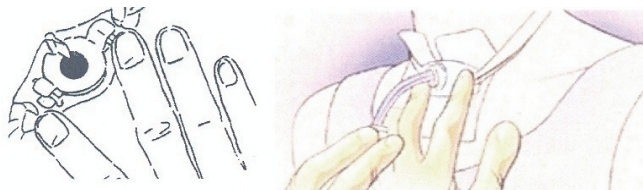
Trakealkanyler

- Der findes trakealkanyler i sølv, plastik og silikone. En trakealkanyle består af en yder- og en inderkanyle.
- Inderkanylen kan du tage ud og rengøre. Ligesom du også selv kan sætte den ind igen.
- Hvor ofte kanylen skal rengøres afhænger helt af, hvor meget slim du producerer. Den skal dog som minimum rengøres morgen, middag og aften.
- Yderkanylen skiftes ca. en gang om måneden. Det sker i Øre-Næse-Hals Ambulatoriet, af sygeplejersken eller du kan blive oplært til selv at skifte kanylen.
- Du må ikke selv tage yderkanylen ud, med mindre du er oplært i det.

Trakeostomi - patienthåndbog

Oplysninger om mig og min trakealkanyle
1. Årstal og årsag til trakeostomien
2. Kanyletype/Taleventiltype
3. Bånd/kædetype
4. Stomaservietter
5. Luftfugter type
6. Størrelse på sug til sugning
7. Brusebad

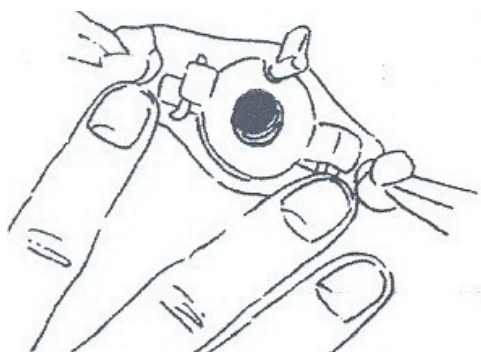
Trakeostomi - patienthåndbog



Udtagning af inderkanyle

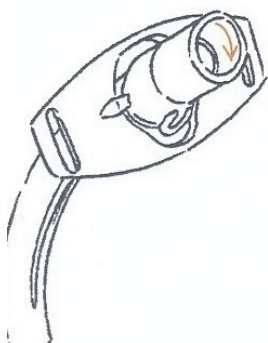
Husk god håndhygiejne først.

Støt skjoldet på yderkanylen.



Ved sølvkanyle

Drej låsen opad med den anden hånd.



Ved plastikkanyle - Trachoe

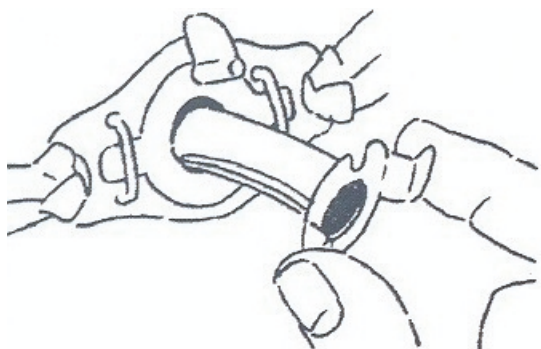
Drej inderkanylen mod urets retning for at låse op.

Plastikkanyle - Blueline

Træk i ringen.

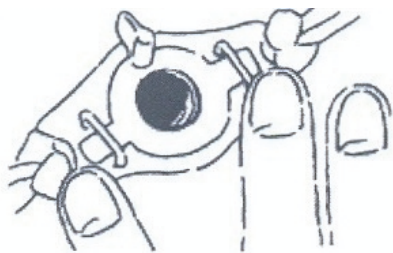
Ved silikonekanyle - Bivona

Træk i den grå ring.



Træk med en rolig bevægelse inderkanylen ud.

Trakeostomi - patienthåndbog

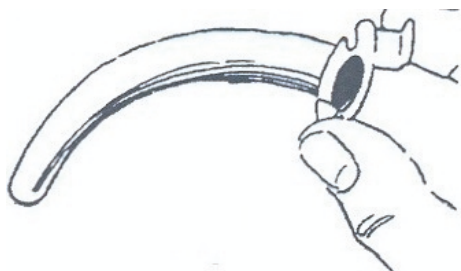


Indsættelse af inderkanyle

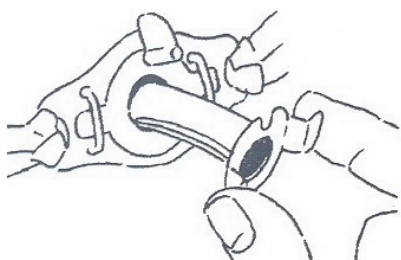
Husk god håndhygiejne først.

Sølvkanyle/plastikkanyle

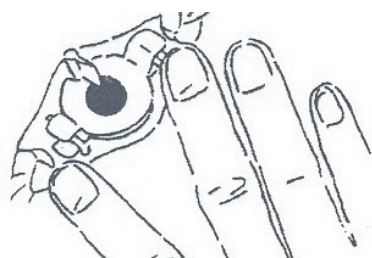
Støt skjoldet på yderkanylen.



Grib om inderkanylen.

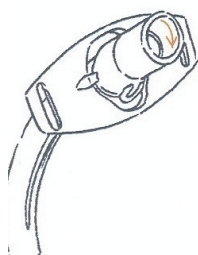


Før i en rolig bevægelse inderkanylen ned. Start med at indføre inderkanylen fra siden, ca. 1 cm inde drejes den nedad.



Sølvkanyle

Drej låsen nedad.



Plastikkanyle - Trachoe

Drej inderkanylen med uret.

Plastikkankyle - Blueline

Inderkanylen indføres til den "falder i hak".

Silikonekanyle - Bivona

Inderkanylen indføres til den "falder i hak".

Trakeostomi - patienthåndbog



Sådan rengør du inderkanylen

Mindst 3 gange i døgnet Skal du gøre kanylen og huden omkring ren. Det giver dig en friere vejrtrækning og forhindrer, at for eksempel slim spærrer for din vejrtrækning gennem kanylen.



Vask dine hænder grundigt



Tag inderkanylen ud

Sølvkanyle/plastikkanyle

Læg den i blød med lidt mild, flydende sæbe, for eksempel neutral sæbe i max. 5 minutter.

Silikonekanyle

Renses under rindende vand - der må ikke anvendes sæbe og inderkanylen må ikke ligge i blød.

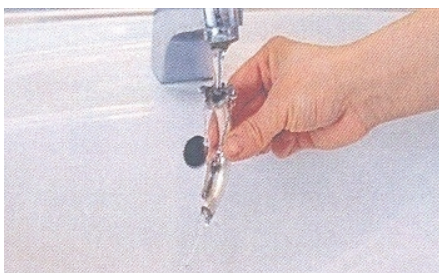
Brug af flaskerenser/rengøringsvatpinde

Sølvkanyle/plastikkanyle

Før flaskerenseren ind i inderkanylen og rens kanylen for sekret.

Silikonekanyle

Før de specielle bløde rengøringsvatpinde ind i inderkanylen og rens kanylen for sekret. Der må ikke anvendes flaskerenser, da det kan ødelægge materialet.



Skyl

Tør grundigt med serviet. Du kan sikre dig, at inderkanylen er ordentlig tør ved at ryste kanylen grundigt.

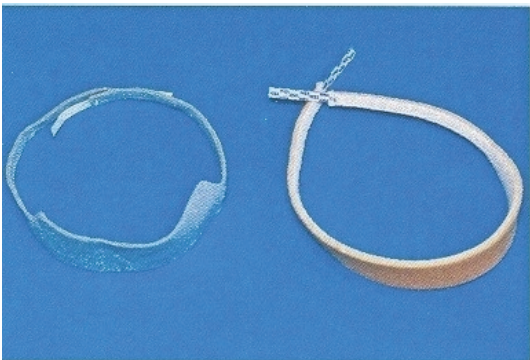
Trakeostomi - patienthåndbog



Stomaserviet, bånd/sølvkæde

Valg af serviet Afhængig af, hvordan din hud har det samt sekretmængden.

Placer servietten under trakealkanylen.



Bånd/sølvkæde

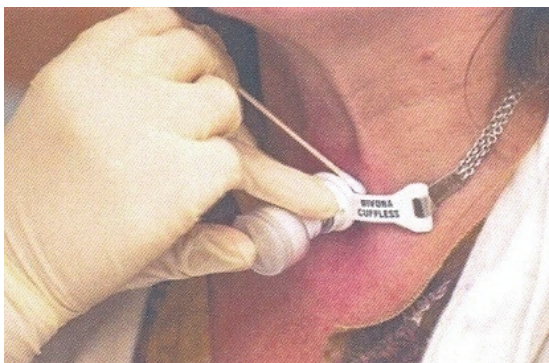
Når du skal have skiftet bånd/sølvkæde rundt om halsen, skal i være 2 personer.

Efter udskrivelse kan du få hjælp af hjemmesygeplejerske eller pårørende.

Du skal dagligt sikre dig, at båndet/kæden sidder rigtig.

Båndet skiftes efter behov, når der er synlig skidt på, eller det er blevet vådt.

Sølvkæder vaskes efter behov i neutral sæbe.



Huden omkring trakeostomien

Det er vigtigt at holde huden ren og så tør som muligt. Huden under skjoldet renses med en fugtig gaseserviet eller vådserviet.

Hvis huden omkring kanylen er rød og irriteret, skal du sørge for, at huden tørres grundigt, hvorefter du kan smøre med et tyndt lag barriere-salve på vatpind.

Trakeostomi - patienthåndbog

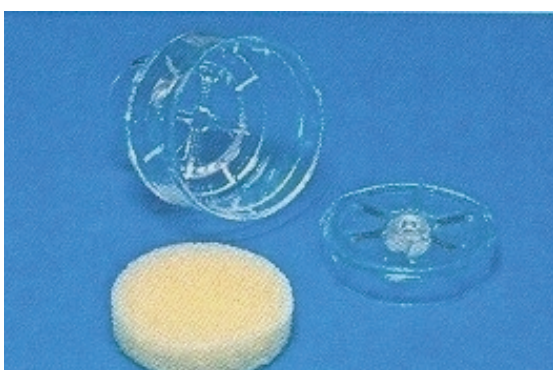


Taleventil

For at undgå at skulle holde fingeren på kanylen, når du taler, kan du få sat en lille ventil i inderkanylen.

For at bruge taleventilen skal din vejrtrækning være nogenlunde ubesværet.

Der findes forskellige typer taleventiler til de forskellige kanyler.



1. Taleventil med udskiftelig skumfilter til plastikkanyler og silikonekanyler. Præsenteret på de 3 øverste billeder til venstre på siden.



2. Taleventil som lille klap til sølvkanyler

OBS!

Ved anvendelse af taleventil til plast- eller silikonekanyler (Spiro taleventil) skiftes taleventilen hver 14. dag. Ventilen kan skilles ad og rengøres dagligt under rindende vand. Filtret fås separat og skiftes ligeledes dagligt.

Trakeostomi - patienthåndbog

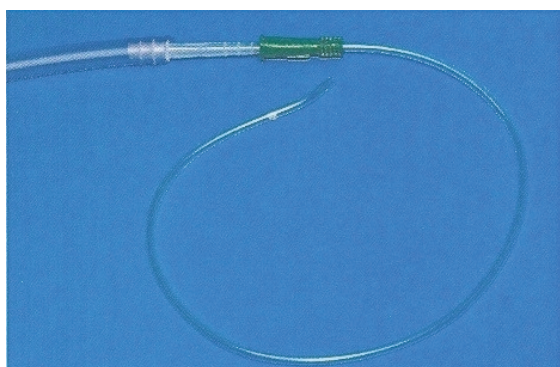
Sugning

I begyndelsen vil du opleve, at der kommer en del slim gennem kanylen. Slimen kan du hoste op og tørre væk. Hvis slimet er sejt og vanskeligt at hoste op, kan du suge i kanylen med et transportabelt sug, du har fået på sygehuset.

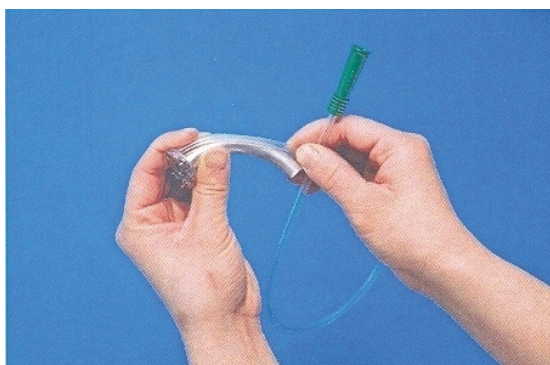
Husk at du aldrig må suge gennem taleventilen.



1. Transportable sug. Kontakt AGA telefon 7010 4103 ved problemer med suget.



2. Sugelange med sugekateter.



3. Det kan være en fordel at måle inderkanylen, så undgår du at suge længere end kanylens længde, da der ellers kan være risiko for irritation af luftrøret.

Trakeostomi - patienthåndbog

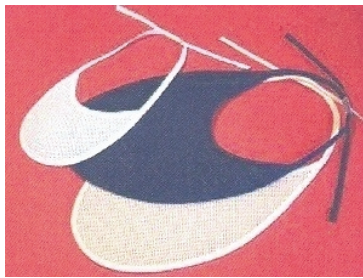
Sugeprocedure

1. Du skal kun suge, hvis det er nødvendigt, og hvis du føler slimet i kanylen er generende, eller blokerer for din vejrtrækning.
2. Det transportable sug kan tilsluttes en almindelig stikkontakt og cigarettænderen i bilen (skal dog bestilles).
3. Der medfølger brugsvejledning for det transportable sug. Det er vigtigt, at du får læst denne, da der står, hvordan du rengør og vedligeholder dit sug.
4. For at undgå at suge, mens kateteret føres ned, bøjes det sammen (afklemmes), mens spidsen føres ned i kanylen. Sugekateteret rettes ud og trækkes langsomt op med en roterende bevægelse. Der skal kun suges på vej op.
5. Der suges i ca. 10 sekunder, men kan gentages.
6. Når du er færdig med at suge, skal du rengøre plastikslangen ved at suge vand fra en lille skål, indtil slangen er ren.
7. Sugekateteret er engangsmateriale og kasseres efter brug.
8. Husk, suget skal stå op.

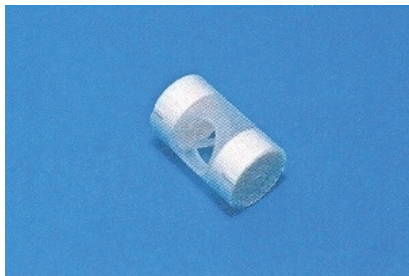
OBS!

Du får remedier med til den første uge ved udskrivelse, du bedes selv kontakte firmaet Linde Healthcare når du har behov for flere remedier på tlf.: 70104103.

Trakeostomi - patienthåndbog



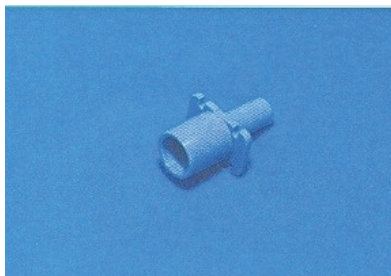
For at undgå, at der dannes skorper i kanylen, og din vejrtrækning besværes, kan du for eksempel anvende en specialsyet halskrave, som opvarmer, fugter og renser indåndingsluften (fås i Øre-Næse-Hals Ambulatoriet).



Hvis det ikke er tilstrækkeligt, kan du anvende en "svensk næse" på kanylen. På den måde undgår du også gener fra støv og kulde.

Mange har også glæde af at sove med en "svensk næse".

Man kan ikke tale, når man anvender en "svensk næse".



Hvis du har en sølvkanyle og skal anvende en "svensk næse", er det nødvendigt at bruge en blå connector (fås i Øre-Næse-Hals Ambulatoriet).



Blå connector må ikke sættes igennem talespjældet.

Tørre slimhinder og skorpedannelser i trakeostomaet kan være meget generende for dig. For at undgå dette kan du bruge lidt lunken saltvandsspray.

Lav saltvandsopløsningen af:

- 1/2 l kogt vand
- 1 tsk. (5 ml) køkkensalt

Fyld det over i en forstøverflaske. Herefter sprayer du efter behov opløsningen ned i kanylen. Hav dit sug parat, da du kan komme til at hoste. Saltvandsopløsningen kan opbevares i køleskabet i et døgn.



Trakeostomi - patienthåndbog

Hvis du vil vide mere	
APP:	Mit Sygehus i Region Syddanmark
Hjemmeside	mit.rsyd.dk (ikke www foran) Vælg: OUH Odense Universitetshospital Vælg: Øre-næse-hals/høreklub Afdeling F Vælg: Trakeostomi Her kan du blandt andet se videoinstruktioner om plejen til personer med trakealkanyler.
Kontaktoplysninger	Øre-Næse-Hals Ambulatoriet Esbjerg Sygehus Finsensgade 35 6700 Esbjerg Telefon: 7918 2783 Se telefontider på vores hjemmeside. www.esbjerggrinstedsygehus.dk - afdeling "Øre, Næse og Halsafdelingen" SVS-ore.naese.hals@rsyd.dk
Bestilling af materialer	Du vil få udleveret en bestillingsseddel, inden du udskrives fra afdelingen. Materialerne bestilles via Esbjerg Sygehus' depot. Esbjerg Sygehus Centraldepot Finsensgade 35 6700 Esbjerg Telefon 7918 2065 Fax 7918 2067 Mail: SVS-Depot@rsyd.dk Bestillingssedlen sendes til sygehusets depot, hvorfra materialerne sendes via post. Der må bestilles hjælpemidler til ca. 14 dages forbrug. Hvis du har brug for andre materialer end dem på bestillingssedlen, skal du kontakte sygeplejerskerne i ambulatoriet. Du kan eventuelt få hjælp af hjemmeplejen til bestilling af materialer. OBS bestilling af remedier til sugeprocedure: Du får remedier med til den første uge ved udskrivelse, du bedes selv kontakte firmaet Linde Healthcare på tlf.: 70104103.

Trakeostomi - patienthåndbog

For plejepersonale:

Vi anbefaler at I, inden borgeren kommer hjem, tager e-learningskurset "Trakeostomipleje i hjemmet". Kurset består af to moduler, hvor I lærer om pleje af den trakeostomerede patient.

Kurset vil være tilgængeligt i jeres kursusportal ex. Plan2Learn, ellers kan I kontakte e-learning@rsyd.dk